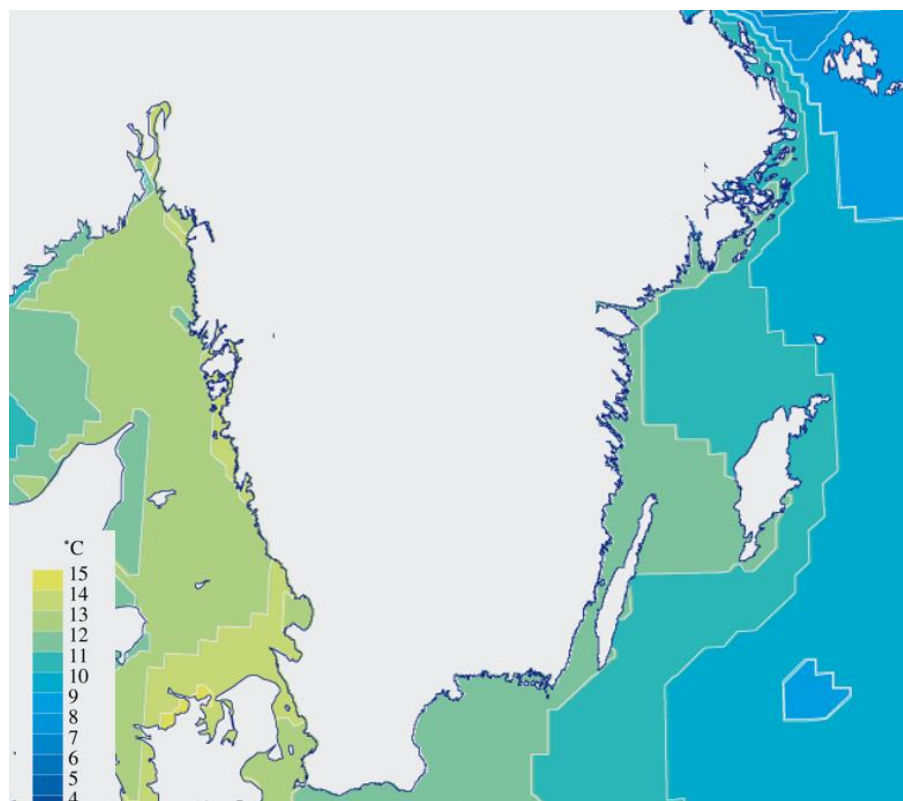

När startade blåstångens förökning? Algforskarsommars tredje rapport, vecka 26.

Sammanfattning av uppgiften: När startar blåstångens förökning hos dig i år?

Precis som hos växterna på land drar tillväxten och mognaden hos blåstångens förökningstoppar igång när ljuset och värmen kommer tillbaka efter vintern. Förökningstopparna anläggs på senhösten, då går de knappt att få syn på. De övervintrar till våren då det är dags att växa till och bli större och större.

Blåstången mognar och startar sin förökning i samband med att kustvattnet värms och det blir allt mer ljus under dagarna. Kartan från SMHI år 2009 visar hur vattentemperaturen kan skilja sig mellan västkusten och ostkusten vid samma tillfälle. Längs Bohuslän och Öresund är vattnet mycket varmare tidigare på våren än vad det är i norra Stockholms skärgård. Utöver denna storskaliga gradient, finns det även skillnader mellan t.ex. en öppen kuststräcka som tar längre tid att värmas upp än en skyddad innesluten vik.

Baskarta från SMHI visar gradienterna i vattentemperaturer utmed kusten i maj 2009. Kartan visar att temperaturen på svenska västkusten och i Öresund redan i maj är uppe i 13 - 14 °C, medan vattnet på samma breddgrad i norra Egentliga Östersjön, Stockholms skärgård bara hunnit bli ca 10 - 11 °C.

Fina förökningstoppar i södra Östersjön tidigt i maj

Årets algforskarssommar visar att blåstången blev mogen vid ungefär samma vecka på våren och försommaren som 2022 och 2023. Enligt de första rapporterna från Marint Kunskapscentrum, Öregrund och Snickarhaken i Kristiansstad var tången inte riktigt färdig för att föröka sig vid fullmånen den 24 april. En orsak kan vara att temperaturen bara låg runt 6 - 7,7 °C, vilket var lite kallare än förra året.

Hos mig på Råfsnäs i norra Stockholms skärgård var det fortfarande riktigt kallt i vattnet, bara 4,8 °C.

I år gjordes även undersökningar vid både full-och nymåne. Det visade sig att mätningar var 14:e dag behövs för att förstå när tången blir mogen utmed kusten. Vid nymånen 8 maj fanns fina mogna förökningstoppar från Öresund och utmed den södra delen av Östersjöns kuster. Temperaturen i vattnet i början av maj varierade mellan ca 7,5 - 12,5 °C.

Dessa två fina foton på ett snitt från en mogen honplanta (till vänster) och en mogen hanplanta (till höger) skickade elever på Rudbeckskolan in till Algforskarssommar efter ett besök på Utö den 22 maj, dagen före fullmånen 2024. I de snittade honplantornas förökningstoppar ser innehållet lite grynigt ut. Det är oogonen eller små paket med 8 ägg vardera som sitter på ett litet skaft. Hanplantornas innehåll, är mängder av paket med 64 pyttesmå spermier som alla har en röd ögonfläck. Det är dem som ger den tydligare orangea färgen. Ögonfläcken använder spermien för att leta sig bort från ljuset ner mot botten dit ägget sjunker.

Egentliga Östersjön kom ikapp i juni

I Egntliga Östersjön, södra Stockholms skärgård dröjde det till nymånen den 6 juni, vår nationaldag, innan det gick att se att en del av förökningstopparna hade mogna ägg och spermiesamlingar. Då var vattentemperaturen efter en lång varm period och högtryck faktiskt uppe i runt 15 °C. Men det blev inget stort utsläpp ändå. Den senaste veckan har det blåst och vattnet har blandats om och temperaturen minskat till ca 12,5 °C.

Efter en liten koll vid bryggan på Råfsnäs, nära Kapellskär i Norrtälje kommun, såg det mycket lovande ut för att årets stora förökningstillfälle i denna del av Östersjön skulle ske vid fullmånen under midsommardagen 22 juni. Och ja, det blev ett stort utsläpp och passade väl ihop med de många häftiga rubrikerna i tidningarna efter att Sveriges radio sänt en repris av programmet om blåstångens förökning vid fullmåne på midsommarafton. Programmet finns

att höra här: [SR Vetenskapsradion – Midsommarafton och fullmånne, perfekt läge för blåstångens kärleksmöten](#)

Dags att gå ut och undersöka djurlivet i en tångruska

Vi vill framföra ett varmt tack till er alla som på olika sätt bidragit till att samla in kunskap om när blåstången blir mogen i olika delar av Östersjön. Vi hoppas att Du även vill hjälpa oss att undersöka mognaden hos blåstång 2025.

Nu är det dags att ta sig an uppgiften att undersöka djurlivet i en blåstångsruska. Det är ett kul och spännande projekt att göra vid någon strand du vistas på under semestern. De enkla instruktionerna till de olika uppgifterna hittar du här:

[Uppgift: Vilka är smådjuren som lever av tång?](#)

Tångdrink från fullmånnekvällen den 22 juni gjord på översjövatten med en salthalt på 6 promille och lite sval ca. 15 °C. I drinken flyter förökningstoppar på ytan och på botten syns ansamlingen av en massa ägg. Foto: Lena Kautsky.